

2011-06-16

Dnr 44-2010:3769

Beslut

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Einar Hansengymnasiet i Malmö kommun

Till huvudman för Folkuniversitetet –
Kursverksamheten vid Lunds universitet

Box 2116

220 02 Lund

Tillsyn i den fristående gymnasieskolan Einar Hansengymnasiet

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplan och övriga författningar som rör skolväsendet inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Einar Hansengymnasiet skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tillsynen visar att det finns en nedåtgående trend vad gäller resultaten för eleverna vid Einar Hansengymnasiet. 2009/2010 fullföljde inte var fjärde elev sina studier inom fyra år, vilket är färre jämfört med de tre senast föregående åren, och den genomsnittliga betygspoängen har sjunkit under samma period från 17,2 till 14,8. En mycket hög andel av eleverna som får slutbetyg får dock behörighet till vidare studier. Skolan har en otillräcklig måluppfyllelse i exempelvis matematikkurserna B och C, vilket skolan dock satt in insatser för. Även i en del andra kurser bedömer skolan att behovet av stöd är stort, men vad Skolinspektionen erfar lyckas skolan väl med att ge eleverna det stöd de behöver. Utifrån vad som framkommit vid de besök Skolinspektionen gjort befinner sig eleverna i en trygg skolmiljö där de känner sig sedda och möts med höga förväntningar. Rektorn behöver dock se till att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande, eftersom det av tillsynen framgår att undervisningen i vissa delar inte når upp till de nationella målen och kraven. Som ett led i detta behöver också

rutiner för överlämningar mellan lärare säkerställas. De två pedagogiska arbetssätt som skolan valt att arbeta med, problembaserat lärande (PBL) för Naturvetenskapsprogrammet (NV) och portfolio för Estetiska programmet (ES), behöver följas upp, då det framgår att de inte fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Under en relativt lång tid har Einar Hansengymnasiet präglats av många rektorsbyten. Föräldraledigheter har varit en del av omständigheten, men utgör inte hela förklaringen. Huvudmannen måste ta ett större ansvar för att skapa en stabilitet i rektorspositionen. Vidare har skolan ett elevunderlag som inte kan betraktas som stabilt.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Einar Hansengymnasiet identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektor tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande. (9 kap. 8 § 1985 års skollag; Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar).
- Skolans plan mot kränkande behandling har inte upprättats i enlighet med skollagens krav. (14 a kap. 8 § 1985 års skollag; 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolan organiserar inte sin undervisning så att varje elev erbjuds undervisningstid som motsvarar den garanterade undervisningstiden. (2 kap. 5a § förordningen om fristående skolor; 5 kap. 4d § 1985 års skollag).

Skolinspektionen har i tillsynen av Einar Hansengymnasiet identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Alla skolans elever ges inte möjligheter att lägst nå resultat motsvarande grundläggande behörighet till universitets-, högskole- och yrkeshögskolestudier. (9 kap. 8 § 1985 års skollag; 1 kap. 6 § gymnasieförordningen; Lpf 94, 2.1 Kunskaper; Kursplaner).
- Rektorn har inte tillsett att de pedagogiska arbetssätt som skolan använder följs upp kontinuerligt utifrån uppdraget om att nå de nationella målen. (9 kap. 8 § 1985 års skollag; Lpf 94, 1.2 Skolans värdegrund och uppgifter, Den enskilda skolans utveckling; Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar).
- Skolans elevunderlag är inte stabilt. (9 kap. 8 § 1985 års skollag).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 2011-12-16.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Hans Enckell och utredare/jurist Maria Rydnér.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Anna Sandell
Utredare/Föredragande

Kopia till

Malmö kommun

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Einar Hansengymnasiet

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Malmö kommun under 2010 och 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Einar Hansengymnasiet den 14 och 26 april.

Huvudmannen för Einar Hansengymnasiet får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

En ny skollag trädde ikraft den 1 augusti 2010 och ska tillämpas på utbildning och annan verksamhet från och med den 1 juli 2011. 1985 års skollag ska fortsätta att gälla för utbildning och annan verksamhet till utgången av juni 2011.

En ny gymnasieförordning trädde i kraft den 1 februari 2011 och ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011. 1992 års gymnasieförordning ska fortsätta att gälla för utbildning som påbörjats före utgången av juni 2011.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från skolan, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare och elever samt representanter för huvudmannen. Då rektorn vid det första planerade tillsynsbesöket var sjuk intervjuades inledningsvis även en lärare som under perioder de senaste åren gått in som tillförordnad rektor. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Malmö kommun, utbildningsförvaltningen, angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen utnyttjar sin rätt till insyn genom att stadsdelen tar del av Einar Hansengymnasiets kvalitetsredovisningar.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Einar Hansengymnasiet

Einar Hansengymnasiet	Antal elever
Fristående gymnasieskola	103

Källa: Skolans uppgifter 2011-04-28

Einar Hansengymnasiet leds av en rektor som innehaft sin position sedan oktober 2010, men som inte förrän januari 2011 hade möjlighet att på heltid leda skolan. Under en lång tid innan dess har skolan präglats av att många olika personer innehaft rektorskapet. En omständighet som tillkommit på grund av föräldraledigheter och att rektorn som föregick den nuvarande bara stannade några månader över sommaren och hösten 2010. Även den rektor som nu finns är en tillfällig lösning tills det enligt huvudmannen ska komma en långsiktig rektor inför läsåret 2011/2012. Utöver rektorn har skolan runt 15 övriga anställda, varav 11 är undervisande personal. Lärarna är organiserade i ett gemensamt arbetslag. Skolan har en kurator och en studie- och yrkesvägledare på respektive 30 procent och en skolsköterska på 10 procent. Det finns också en skoladministratör.

Skolverket beslutade 1999-12-20 (dnr 99:1076) att Naturhumanistiskt gymnasium (nuvarande Einar Hansengymnasiet) har rätt till bidrag för specialutformat naturvetenskapligt program. Utbildningen har i bidragshänseende förts till det naturvetenskapliga programmet. Skolverket beslutade 2005-10-12 (dnr 44-2005:832) att Naturhumanistiskt gymnasium (nuvarande Einar Hansengymnasiet) har rätt till bidrag för Estetisk utbildning med inriktning design och entreprenörskap. Utbildningen har i bidragshänseende förts till det estetiska programmet.

Huvudman för skolan är stiftelsen Folkuniversitetet - Kursverksamheten vid Lunds universitet med organisationsnummer 845000-3481.

Verksamheten vid Einar Hansengymnasiet startade läsåret 2001/2002 under namnet Naturhumanistiskt gymnasium och omfattar utbildningarna naturvetenskapsprogrammet (NV) och sedan 2006/2007 även det estetiska programmet (ES). Skolan bytte namn 2008/2009. Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94. Undervisningen utgår för NV från problembaserat lärande (PBL) och för ES från portfoliomethodik.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 103 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Malmö kommun, men skolan har även elever från kranskommunerna där flest kommer från Svedala kommun.

Skolan förfogar över lokaler på två platser i de centrala delarna av Malmö. Dels i huvudmannen Folkuniversitetet - Kursverksamheten vid Lunds universitets lokaler vid Regementsgatan, dels i det så kallade Mazettihuset på Bergsgatan.

Tillsynsprotokoll för Einar Hansengymnasiet

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla skolans elever ges inte möjligheter att lägst nå resultat motsvarande grundläggande behörighet till universitets-, högskole- och yrkeshögskolestudier.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

1 kap. 6 § gymnasieförordningen

Lpf 94, 2.1 Kunskaper

Kursplaner

Motivering:

Enligt den nationella statistiken hade inte var fjärde elev vid Einar Hansengymnasiet fullföljt sina studier inom fyra år 2009/2010. Bland pojkarna fullföljde 80 procent inom fyra år och bland flickorna 73 procent. Även mellan de två program som finns vid skolan fanns en skillnad. Bland eleverna på ES fullföljde 67 procent, medan det var en större andel vid NV med 79 procent. I en jämförelse med de tre föregående åren har andelen sjunkit. Rektorn anför att en förklaring till att andelen som fullföljer är låg kan vara att även elever som bytt skola finns med i den redovisade nationella statistiken. Vad Skolinspektionen erfar finns det dock ämnen, särskilt matematik, där eleverna har svårt att nå målen.

Av de elever som dock får slutbetyg vid Einar Hansengymnasiet når en hög andel grundläggande behörighet till högre studier. De senaste åren har alla med slutbetyg nått grundläggande behörighet. Det finns dock en tendens till en nedåtgående trend då andelen läsåret 2009/2010 var lägre. Det är pojkarna som stått för den sänkningen, då andelen för dem var 92 procent medan flickorna kvarstod på 100 procent. Även den genomsnittliga betygspoängen har sjunkit de senaste åren. För flickorna har den sjunkit markant och låg 2009/2010 på 15,1 poäng, medan den genomsnittliga betygspoängen legat på ungefär samma nivå för pojkarna. 2009/2010 låg den på 14,4 poäng.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

Rektor tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar

Motivering:

Vad Skolinspektionen erfar samverkar de lärare som undervisar vid skolan på ett tillfredsställande sätt så att eleverna får sammanhang i sina studier. Däremot har skolan haft en relativt stor personalomsättning, vilket försvårat stabiliteten och sammanhangen för eleverna. Vissa ämnen, exempelvis matematik, har haft större omsättning än andra. Enligt de intervjuade eleverna är dock de ämnen och kurser där de haft fler än en lärare flera än dem där de hela tiden haft samma. Vid personalbyten har överlämningar inte alltid skett på ett tillfredsställande sätt. Det har lett till att elever i vissa kurser fått göra om moment och att den nya läraren i hög utsträckning inte haft tillräckligt underlag om ett byte skett mitt i en kurs. Det är av yttersta vikt att det finns systematik och rutiner för överlämningar, så att verksamheten bedrivs på ett rättssäkert sätt för eleverna och med fokus på deras utveckling och lärande.

Det framgår också av intervjuer med elever att undervisningen till vissa delar inte når upp till de nationella målen och kraven. Skolinspektionen har bland annat tagit del av beskrivningar av att lektioner är oplanerade, att lektioner planeras för kort så att eleverna efter 20 minuter är klara och bara väntar på att lektionen ska ta slut, att lärare inte tar hänsyn till att de går olika program, och därför kan ha lite olika behov i olika kurser, att det finns lärare som stryker delar av kurserna och att planeringen av projektarbetet inte fungerat. Både intervjuade elever och lärare uppger att nuvarande rektorn är ute i verksamheten så mycket hon hinner, men samtidigt upptar fortfarande de dagligt uppstående ärendena större delen av hennes tid.

Det är viktigt att huvudmannen är delaktig i att tillse att det skapas en ledningsstabilitet för elever och personal. En av nuvarande rektorns föregångare lämnade efter sig en påbörjad planering som inte kunnat fullföljas och som nu till viss del drabbar de elever som går i år tre. Många kurser har inte kunnat starta i tid och under den sista terminen är det därför många kurser som ska klaras av. Några av de intervjuade eleverna uttrycker stor oro för att de inte ska hinna det de behöver innan studenten.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn har inte tillsett att de pedagogiska arbetssätt som skolan använder följs upp kontinuerligt utifrån uppdraget om att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

Lpf 94, 1.2 Skolans värdegrund och uppgifter, Den enskilda skolans utveckling

Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar

Motivering:

Av de elever som når slutbetyg vid Einar Hansengymnasiet når en mycket hög andel grundläggande behörighet, vilket vid en första anblick kan tolkas som att de pedagogiska arbetssätt skolan valt att arbeta utifrån varit en framgångsrik väg. Vad Skolinspektionen erfar har dessa dock inte fungerat fullt ut. I en enkät som skolan själv genomfört, och som Skolinspektionen tagit del av, uppger en fjärdedel av eleverna att de inte vet vad PBL respektive portfolio är. De intervjuade eleverna som nu går i år tre på NV menar att PBL fungerade bra till en början och att problemområdena då uppfattades som meningsfulla. För en del av dem var arbetssättet en av anledningarna till att de sökte sig till skolan. Nu uppfattar de det som att det inte används längre. Eleverna som går i år ett och två menar att PBL fungerar i stort, men att det inte alls passar alla elever. Eleverna som går på ES lyfter fram att portfolio är ett bra sätt att få kontinuitet och sammanhang av exempelvis en viss tidsepok. Samtidigt tycks det som att fokus ligger på karaktärsämnen och de elever som går i år tre menar att de uppfattar det som att det inte varit något prat om portfolio under en rätt så lång tid.

Skolans val att arbeta med dessa arbetssätt ställer stora krav på lärarna som arbetar där. Både rektorn och de intervjuade lärarna bekräftar att PBL och portfolio inte fungerar fullt ut. De intervjuade lärarna uppger att det råder viss osäkerhet i kollegiet om huruvida arbetssätten används rätt och på bästa sätt. Vad Skolinspektionen erfar har varken nyanställda lärare eller lärare som varit där en längre tid, fått tillräckligt med kompetensutveckling i arbetssätten. Rektorn beskriver det som att det finns eldsjälar på skolan som hjälper till att bibehålla PBL och portfolio. Det är också Skolinspektionens uppfattning att det pedagogiska utvecklingsarbetet i huvudsak bedrivits av lärarna i brist på kontinuitet i rektorspositionen. Samtidigt har rektorn börjat ifrågasätta om arbetssätten ska behållas, då det finns en medvetenhet om att lärarna arbetar olika med dem och har olika nivåer av kunskaper om dem. Även de intervjuade lärarna indikerar att de börjat ifrågasätta om skolan även fortsättningsvis ska profilera sig utifrån detta. Både rektorn och de intervjuade lärarna menar vidare, i likhet med de intervjuade eleverna, att PBL inte fungerar för alla elever. Det beskrivs också som schematekniskt svårt att administrera och att det för de elever som av olika skäl, exempelvis längre tids

sjukdom, inte deltar i undervisningen kontinuerligt är mycket svårt att ta igen moment. Skolan har i övrigt ett tillfredsställande system för att följa upp att alla kursmål genomförs och uppnås och de intervjuade eleverna menar att det alltid är klart och tydligt vilka kursmål man arbetar med och vilka betygskriterier som gäller.

Arbetssätten utvärderas regelbundet enligt uppgift från rektorn. Däremot är uppföljningen bristfällig. Det är nödvändigt att göra en analys av huruvida man når längre med eleverna med detta arbetssätt eller inte och att detta följs upp kontinuerligt. Särskilt med tanke på att det inte ges några alternativa upplägg för eleverna att välja mellan. Det är också nödvändigt att göra en analys av huruvida eleverna har god måluppfyllelse i sig själva eller om arbetssätten bidrar, eftersom arbetssätten inte följs fullt ut.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling har inte upprättats i enlighet med skollagens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Vad Skolinspektionen erfar fungerar Einar Hansengymnasiets förebyggande arbete mot kränkande behandling tillfredsställande. Skolan har också fungerande rutiner för att hantera uppkomna situationer. Enligt en enkät som skolan själv genomfört känner eleverna sig trygga på skolan. Detta bekräftas också av de intervjuade eleverna. Både enkäten och de intervjuade eleverna menar att sammanhållningen mellan klasserna, främst mellan de två programmen, trots detta inte är så stor som eleverna önskar. Skolan arbetar emellertid på olika sätt för att bryta detta.

Einar Hansengymnasiet använder den likabehandlingsplan som är gemensam för hela Folkuniversitetet, men har en lokal plan mot mobbing och kränkande behandling. Denna avviker emellertid inte i någon nämnvärd utsträckning från den som gäller för hela Folkuniversitetet. Planen är vidare allmänt hållen och innehåller inte några specifika och konkretiserade mål som Einar Hansengymnasiet menar att de behöver arbeta med och som sedan kan utvärderas. Planen baseras inte heller på någon kartläggning

av vilka områden eller dylikt som identifierats som dem som skolan är i behov av att arbeta med. Inte heller deltar eleverna i arbetet med planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och tillgång

Bedömning:

Skolan organiserar inte sin undervisning så att varje elev erbjuds undervisningstid som motsvarar den garanterade undervisningstiden.

Författningsstöd:

2 kap. 5a § förordningen om fristående skolor

5 kap. 4d § 1985 års skollag

Motivering:

Einar Hansengymnasiet använder det elektroniska programmet SchoolSoft för utlägg av undervisningstimmar och som kontroll för den garanterade undervisningstiden. Den redovisning av timutlägg som Skolinspektionen tagit del av når upp till den lagstadgade garanterade undervisningstiden om 2180 timmar som gäller för studieförberedande program. Emellertid finns flera brister i skolans organisering som gör att eleverna i praktiken inte når upp till dessa timmar. Skolan har en mycket liten organisation och ett litet antal lärare. Den är därmed känslig för störningar som att lärare blir sjuka eller av annan anledning behöver stanna hemma från arbetet. Skolan använder sig inte av vikarier, förutom vid en del tillfällen i de estetiska ämnena. Lärarna försöker hjälpas åt när kollegor inte kan komma till arbetet, men de intervjuade eleverna menar att de sällan får vikarie utan istället får förfoga över tiden på egen hand. De intervjuade eleverna menar vidare att det i några kurser funnits lärare som varit borta mycket och där de haft svårt att hinna det de ska. Även rektorn uppger att hon känner till detta. Det framgår också av de individuella studieplanerna och betygskatalogen att kurserna slutar tidigare på terminen än vad som indikeras i timutlägget, vilket stärker bilden av att skolan inte organiserar sin undervisning så att eleverna når upp till den garanterade undervisningstiden.

Bedömningsområde: Stabilitet

Bedömning:

Skolans elevunderlag är inte stabilt.

Författningsstöd:

9 kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

I huvudmannens ansökan för NV har elevunderlaget beräknats till 40 elever per årskurs. I huvudmannens ansökan för det ES har 25 elever per årskurs angetts som en kritisk punkt. Vid tillsynstillfället finns det sammantaget 45 elever på NV och drygt 20 elever per årskurs på ES. Elevantalet ligger således långt under det prognostiserade och det som angetts som kritisk punkt. Den preliminära antagningen inför läsåret 2011/2012 ligger även den långt under. 18 elever har sökt till NV och 11 till ES. Enligt rektorn är beskedet att man startar med det antalet. Huvudmannen uppger att man inte varit nöjd med det ekonomiska resultat som skolan hittills visat upp. För 1,5 år sedan gav huvudmannen skolan i uppgift att inom tre år vända siffrorna. Huvudmannen ser fortsatt att skolan har en nisch som behövs och att skolans elever når goda resultat, men att man inte lyckats hitta kanaler att nå ut. Huvudmannen anger att distriktsledningen för huvudmannen har ett ansvar för att rekrytera fler elever.